

Etika v psychologii

regulace psychologické činnosti
etické kodexy, etické komise

regulace psychologické činnosti

- seberegulace
- dohlížení na kolegy (neformálně)
- formální mechanismy:
  - obecné zákony
  - konkrétní zákony
  - etické komise institucí/asociací
  - instituce vydávající licence k provozování psychologické činnosti

etické přestupky kolegů

- k diskusi:

jsme zodpovědní pouze za své jednání?

nebo

je naší povinností dohlížet i na jednání kolegů?

etické přestupky kolegů

postup podle Kootchera a Keith-Spiegelové
(1998)

- 1. identifikace relevantních principů
- 2. posoudit důkazy
- 3. prozkoumat vlastní motivy
- 4. konzultace s kolegou
- 5. rozhodnutí o konfrontaci kolegy a způsobu
- 6. příp. naplánovat setkání/komunikaci

etické přestupky kolegů

○ při konfrontaci:

- neobviňovat, spíše hledat vysvětlení, konstruktivně řešit
- vysvětlit důvody intervence, vyložit důkazy
- trpělivost
- nenechat se vyvést z míry

etické kodexy

- představují implicitní kontrakt mezi představiteli profese a klienty/veřejností
- podle Gorlina (1994) společná témata:
  - dobro/prospěch klienta
  - kompetence psychologa
  - nepoškodit
  - důvěrnost
  - zodpovědnost
  - vyhýbání se využívání klientů
  - kvalita péče

etické kodexy

◉ funkce etických kodexů

- deklarace základních principů profese
- vyjasnění, co je a není správný postup
- vodítko pro etické rozhodování
- vzdělávání psychologů
- opora pro posuzování etických přestupků

etické kodexy

- etický kodex EFPA
- etický kodex APA
- etický kodex ČMPS

- etické kodexy jednotlivých psychologických asociací (např. Asociace klinických psychologů)

etický kodex APA

- 2017
- úvod a preambule
- 5 obecných principů (beneficence a nonmaleficence, oddanost a odpovědnost, integrita, spravedlnost, respekt k lidským právům a důstojnosti člověka)
- 10 specifických etických standardů – konkrétní, vymahatelné, porušení zakládá sankce

etický metakodex EFPA

- první verze 1995, schválená verze 2005
- preambule
- 4 obecné principy (respekt k právům člověka a jeho důstojnosti, kompetence, zodpovědnost, integrita)
- konkretizace obecných principů

Etický kodex ČMPS

- poslední verze 2017
- rovněž návrh sankcí

- 4 okruhy témat
  - psychologova profesionalita
  - psychologovy způsobilosti
  - profesionální vztah
  - průběh spolupráce

Výstupy při řešení přestupku

- podle doporučení EFPA
- stížnost nepodložená
- stížnost podložená, ale žádná sankce
- nápravná opatření a sankce
  - dohled nad psychologem po určitý čas
  - nařízené další vzdělávání
  - varování
  - důtka
  - pokuta
  - (dočasné) vyloučení
  - ztráta registrace europsychologa

etické komise

- různé stupně pravomocí
  - monitorovací, vzdělávací funkce
  - pravomoc vyšetřovat
  - pravomoc vyloučit člena asociace
  - pravomoc zakázat výkon činnosti

cvičení - etické kodexy

- jak je kodex členěn?
- obecný nebo specifický?
- které hlavní principy jsou v něm zdůrazněny?
- jaké specifické zásady pro danou oblast působení psychologa jsou zmíněny?
- jsou v kodexu uvedeny postupy při jeho porušení?